

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ – ФАКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Контролююча функція належить до найбільш вагомих і значимих функцій на підприємстві. Її реалізація в значній мірі забезпечується завдяки бухгалтерському обліку, в межах якого здійснюється формування інформаційних потоків, їх узагальнення та акумулювання, застосовуються інструменти перевірки і звірки показників і реального стану об'єкта обліку, відбуваються процеси опрацювання інформації і їх зіставлення із нормативними, базовими чи еталонними показниками задля визначення ступеня ефективності системи обліку.

Для забезпечення функціонування ефективної системи контролю розрахунків із бюджетом важливо забезпечити її чітке регламентування. При цьому варто визначити принципи, умови, завдання, заходи внутрішніх документів тощо. Процес контролю досліджуваних процесів варто здійснювати в окремому розрізі кожного податку, що підлягає сплаті, дотримуючись при цьому визначеної послідовності з урахуванням особливостей підприємства, системи його обліку у відповідності до чинних правових норм. Головним етапом планування системи контролю з розрахунків із бюджетом є планування.

Як зазначають окремі дослідники: "...бізнес-аналіз передбачає виконання контрольної функції (передусім контроль виконання планових показників діяльності)" [4, с. 32].

Забезпечення планування системи контролю виступає вихідним етапом. Він дозволяє попередньо визначити головні напрями розвитку, встановлювати критерії і принципи роботи. Завдяки цьому, розбудова системи контролю розрахунків із бюджетом отримує ряд переваг, серед яких вибір найкращих процедур контролю, що забезпечують досягнення його цілі в найбільш оптимальний спосіб; забезпечення систематичності завдяки попередньому узгодженню контролю в просторі і часі, організаційно і ресурсно; оптимальне використання робочого часу завдяки продуманим процедурам, чіткому дотриманню графіків і планів; уникнення інформаційних проблем в процесі здійснення контролю через чітке налаштування інформаційної системи; забезпечення високої якості контролю завдяки кращій регламентації його здійснення.

Таким чином, чітка регламентація процедури контролю розрахунків з бюджетом є важливим результатом підвищення якості розрахунків, зважаючи на наявність значного обсягу неузгоджених і несистемних дій, яких можна уникнути за рахунок кращої організації означених процесів. Головними завданнями, на які спрямовується внутрішній контроль за розрахунками із бюджетом є наступні види перевірки:

- чи правильно було визначено об'єкт і базу оподаткування;
- чи правильно було встановлено ставку оподаткування стосовно його бази;
- чи правильно було нараховано зобов'язання за розрахунками із бюджетом;
- чи правильно було нараховано податковий кредит;
- чи своєчасно і в повній мірі було сплачено за зобов'язаннями;
- чи правильно було відображено кореспонденцію і схему розрахунків з бюджетом;
- чи правильно було сформовано систему бухгалтерського обліку за розрахунками із бюджетом;
- чи правильно відображено розрахунки з бюджетом у фінансовій звітності.

Забезпечення перевірки зазначених процесів дозволяє чітко визначити реальну якість контролю за розрахунками із бюджетом. Наведений перелік в даному випадку виступає свого роду чек-листом, а його використання дозволяє системно і структуровано перевіряти найбільш проблемні аспекти досліджуваного питання.

Ефективне функціонування системи контролю за розрахунками із бюджетом потребує значно складніших механізмів, ніж просто перелік питань щодо правильності його здійснення. В даному випадку необхідно, щоб система контролю була злагодженою, об'єднаною єдиною методикою із чітко

визначеними правилами і процедурами. Досягнути такої якості системи контролю можна завдяки інтеграції зазначених умов ще на етапі розробки облікової політики.

Контроль розрахунків із бюджетом в значній мірі залежить від інтересів різних груп користувачів інформації. Зважаючи на це важливо правильно налаштувати інформаційні потоки в межах системи обліку. Складнощі в розробці облікової політики підприємства при цьому передбачаю висунення особливих вимог щодо кадрового складу облікової служби.

Документальне оформлення облікової політики підприємства відбувається у формі наказу. Після затвердження цього наказу він стає нормативним актом, який регулює організацію облікового процесу і є обов'язковим для виконання усіма працівниками і службами. Враховуючи те, що такий наказ має комплексний характер, в його основі – окремі розділи і положення. Звертаючи особливу увагу на процес обліку і контролю розрахунків із бюджетом, важливо правильно розуміти, що завершальним етапом даної проблеми є формування і подання звітності, в межах якої в повній мірі відображається стан системи розрахунків. 3. Визначено, що Наказ про облікову політику є важливим елементом системи інформаційно-аналітичного супроводу діяльності підприємства. Відповідно до цього визначено, що регламентація розрахунків із бюджетом також повинна бути відображена в цьому наказі в межах окремого розділу. Це дозволить чітко встановити і узгодити між собою положення бухгалтерського і податкового обліку, врегулювати питання відповідальності і обов'язків за порушення у сфері розрахунків із бюджетом. Отже, визначено, що Наказ про облікову політику є важливим елементом системи інформаційно-аналітичного супроводу діяльності підприємства. Відповідно до цього визначено, що регламентація розрахунків із бюджетом також повинна бути відображена в цьому наказі в межах окремого розділу. Це дозволить чітко встановити і узгодити між собою положення бухгалтерського і податкового обліку, врегулювати питання відповідальності і обов'язків за порушення у сфері розрахунків із бюджетом.

Список використаних джерел

1. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Випуск 1-2. С. 7-21.
2. Довбуш А. Уніфікація і гармонізація національних облікових процедур в контексті адаптації до міжнародних стандартів обліку і звітності. Економічний дискурс. 2021. №1(1-2). С. 7–17.
3. Завитій О.П. Організація стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємства. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємства в умовах інституційних трансформацій: монографія / Р.Ф. Бруханський, П.Р. Пуцентейло [та ін.] Тернопіль: Вектор, 2017. 388 с.
4. Пуцентейло П., Довбуш А., Бінчаровська Т., Гомотюк В. Сучасні технології бізнес-аналітики як інструмент для підвищення бізнес-комунікацій компанії. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Випуск 1-2. С. 29-40.
5. Шмигель О.Є. Модернізація бухгалтерського обліку в контексті сучасного розвитку цифрової економіки. Інноваційна економіка. 2023. № 1 (93). С.94-98.